

VÁCLAV CHALOUPECKÝ A OTAZNÍKY ČESKÉ A SLOVENSKÉ HISTORIOGRAFIE A KULTURY

Další z konferencí Pekařovy společnosti Českého ráje je věnována dílu a odkazu historika, archiváře a knihovníka Václava Chaloupeckého (1882–1951).

Rodák z Dětenic u Libáně byl příslušníkem generace historiků a kulturních pracovníků, jejichž kariérní vzestup je spojen především s obdobím zrodu, budování a pádu Republiky československé. Mnozí z nich však dosud zůstávají ve stínu svých univerzitních učitelů. I když o některých osobnostech této generace vyšly monografie či kolektivní díla, stále zde zůstává mnoho otevřených problémů, nových způsobů kladení otázek, ba i výbušných témat. Zejména na ně se snaží zaměřit příspěvky letošní konference.

Chaloupeckého generace prožila aktivní věk v éře vzestupu a slávy České akademie věd a umění, proto je konference časově vymezena érou šesti dekad české a slovenské vědecké a kulturní práce pod záštitou této instituce od založení roku 1891 až do její transformace roku 1951, který je též rokem úmrtí Václava Chaloupeckého. Život a dílo Chaloupeckého i jeho současníků byly významně ovlivněny klimatem nadšeného pěstování a posléze i vyčerpávání ideje česko-slovenské vzájemnosti. Kontroverzní pokusy o interpretaci slovenských, potažmo československých dějin v klimatu nového státního útvaru zanechala na vztahu Čechů a Slováků významné, ne vždy ovšem pozitivní stopy. I proto je konference s připomínkou 100. výročí zlomové programové revoluce v Prohlášení Českého svazu na Říšské radě z 30. května 1917 věnována především otázkám interpretace česko-slovenských vztahů v historiografii.

Protože Chaloupecký zanechal stopu jak v politickém klimatu Československé republiky, tak v mediévistice, je dobovým obrazům středověku, jejich „druhému životu“ a aktuální reflexi věnována samostatná konferenční sekce. Podobně – a tradičně – je zařazen i blok věnovaný otisku Chaloupeckého a jeho generačních souputníků v prostoru Českého ráje a také na moravsko-slovenském pomezí, rodišti Chaloupeckého manželky, básnířky Ludmily Chaloupecké, roz. Groeblové. Slovácko a Záhori náleží též k neuralgickým místům paměti“ českých a slovenských dějin, spjatým s obdobím Velké Moravy a procesem formování české a uherské monarchie v raném středověku, k němuž se v oficiálním „narrativu“ vztahoval obraz kořenů společného státu.

Věříme, že z konferenčního jednání vzejdou podněty, jež se posléze stanou východiskem chystané kolektivní monografie. Srdečně Vás tímto zveme nejen na konferenci samou, ale i ke společenskému setkání v rámci kulturního programu, který je tradičně součástí konferencí Pekařovy společnosti Českého ráje.

Za přípravný výbor

PhDr. Eva Bílková, předsedkyně Pekařovy společnosti Českého ráje

PhDr. Milan Ducháček, Ph.D., odborný garant konference

VE SPOLUPRÁCI

S MĚSTEM JIČÍN, OBCÍ DĚTENICE, ČESKOU ARCHIVNÍ SPOLEČNOSTÍ, z. s.,
MUZEEM ČESKÉHO RÁJE V TURNOVĚ, STÁTNÍM OBLASTNÍM ARCHIVEM
V ZÁMRSKU – STÁTNÍM OKRESNÍM ARCHIVEM JIČÍN A STÁTNÍM OBLASTNÍM
ARCHIVEM V LITOMĚŘICÍCH – STÁTNÍM OKRESNÍM ARCHIVEM SEMILY

PEKAŘOVA SPOLEČNOST ČESKÉHO RÁJE z. s., ÚSTAV DĚJIN UNIVERZITY KARLOVY
A ARCHIV UNIVERZITY KARLOVY, KATEDRA HISTORIE FAKULTY PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ
A PEDAGOGICKÉ TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI A REGIONÁLNÍ MUZEUM A GALERIE V JIČÍNĚ

Václav Chaloupecký a otazníky české a slovenské historiografie a kultury

MEZINÁRODNÍ KONFERENCE
POŘÁDANÁ
U PŘÍLEŽITOSTI 100. VÝROČÍ
STÁTOPRÁVNÍHO PROHLÁŠENÍ
POSLANCŮ ČESKÉHO SVAZU
NA ŘÍŠSKÉ RADĚ
Z 30. KVĚTNA 1917

21. – 22. dubna 2017
Porotní sál zámku v Jičíně

21. dubna 2017

- 08:30 – 09:15 registrace účastníků a hostů, občerstvení
09:15 – 10:00 zahájení konference
10:00 – 10:35 úvodní přednášky
10:35 – 10:50 přestávka, občerstvení
10:50 – 12:50 konferenční jednání I., diskuse
12:50 – 14:15 přestávka na oběd
14:15 – 16:00 konferenční jednání II., diskuse
16:00 – 16:15 přestávka, občerstvení
17:00 – 22:15 kulturní program, Dětenice

Úvodní přednášky

Robert Kvaček: Úvodní slovo pamětníka: Chaloupeckého generace v zrcadle vzpomínek členů Historického klubu
Bohumil Jiroušek: Václav Chaloupecký jako dědic Josefa Kalouska a Josefa Pekaře

I. Česká a slovenská historiografie v éře ČAVU (1891–1951)

Nina Milotová: „Říp je hora národní“... Krajina jako symbol autonomie českých dějin v díle Václava Chaloupeckého
Milan Ducháček: Dilthey, Troeltsch a noetické limity historismu Chaloupeckého generace
Karol Hollý: Konceptia slovenských dejín Josefa Ladislava Píča a historická ideológia slovenského národného hnutia
Jaroslav Bouček: Jan Slavík a Václav Chaloupecký – historikové v protikladu
Jitka Rauchová: Václav Chaloupecký a Československý historický ústav v Římě
Adam Hudek: Chaloupeckého student ako dvorný historik ľudáckého režimu.
František Hrušovský a slovenské dejiny
DISKUSE

II. Česko-slovenské vztahy a historiografie menšin

László Vörös: (Dis)kontinuita koncepcí národa a súvisiacich sociálnych kategórií v historiografickom diskurze v Maďarsku v desaťročí po r. 1919/1920
Marek Krejčí: „Vytrhnout Slovensko z Magyarországu...“: K aspektům formování slovenské kulturní identity v kulturní politice pražských vlád v činnosti ministerstva školství a národní osvěty a jeho bratislavských expositur
Jan Kahuda – Pavel Koblasa: Nerovný dialog: čeští archiváři a hornouherské šlechtické archivy po zrodu CSR
Tomáš Pánek: Etnické hranice jako téma české a slovenské historiografie ve 30. a 40. letech 20. století
Dalibor Státník: Zápas Rusínů severovýchodního Slovenska ve 20. století o jazyk, národnost a víru
DISKUSE

- 17:00 – 17:45 odjezd autobusem z Jičína do Dětenic
17:45 – 19:00 procházka Chaloupeckého rodnou obcí spojená se slavnostním odhalením renovovaného křížku na cestě na Lično
19:00 – 21:30 sokolovna Dětenice, společenský večer
21:30 – 22:15 návrat autobusem z Dětenic do Jičína

pátek

Podvečerní a večerní kulturní program

22. dubna 2017

- 08:30 – 10:30 konferenční jednání III., diskuse
10:30 – 10:45 přestávka, občerstvení
10:45 – 13:00 konferenční jednání IV., diskuse
13:00 – 13:15 závěrečné slovo
13:15 – 14:45 přestávka na oběd
14:45 odpolední kulturní program

sobota

III. Chaloupecký medievista: dobové spory a druhý život díla

Martin Bača – Michal Slivka: Chaloupeckého Staré Slovensko v optice súčasných poznatkov slovenskej archeológie
David Kalhous: Václav Chaloupecký a legendy o nejstarších českých světcích
Roman Pazderský: „Pozitivist“ Václav Novotný v roli prvorepublikového vykladače svatováclavské a husitské tradice
Martin Kindl: Závěš Kalandra a jeho „české pohanství“ v kontextu dobové historiografie (a jeho reflexe a recepce)
Vojtěch Čurda: Komparace interpretací husitského odkazu v meziválečné levicové historiografii (K. Konrád, Z. Kalandra, J. Slavík)
Lukáš F. Peluněk: Josef Macůrek, husitství a česko-rumunské vztahy ve středověku
DISKUSE

IV. Kulturní regionalismus: stopy rodiny Chaloupeckých v Českém ráji a na Záhorí

Hana Kábová: Kulturní regionalismus 1888–1918
Viera Drahošová: Pavel Blaho v kultúrnom dianí na moravsko-slovenskom pomedzí
Milica Lustigová-Bunčáková: Literárne tradície v rodine Ľudmily Chaloupeckej
Radka Janků: Dětenická pouta. Chaloupeckého rodiště a jeho „všichni dobří rodáci“
Richard Juriga: Mladoboleslavské gymnázium – první iniciační centrum Václava Chaloupeckého
Václav Nájemník: Roman a Zdeněk. Nejedlovské souvislosti v kraji učitelů a hudebníků
Vratislav Zákoutský: Josef Mach a loučeňské Arboretum
DISKUSE

Závěrečné slovo

- 14:45 Procházka pamětihodnostmi Jičína k Valdštejnské lodžii, možno spojit se společným posezením v tamní kavárně. Autobusy zpět do Jičína na autobusové nádraží: 16:17, 16:48, 17:17, 18:17 (cca 10 minut jízdy).

Odpolední kulturní program

Pod záštitou velvyslance Slovenské republiky Petera Weisse, hejtmána Královéhradeckého kraje Jiřího Štěpána a Česko-slovenské komise historiků